

Využívání principu subsidiarity národními parlamenty a jejich zapojení do rozhodovacího procesu EU

Ivan Raffaj

Externí spolupracovník Analytického týmu think-tanku Evropské hodnoty

Jan Kovář

Hlavní analytik think-tanku Evropské hodnoty

Think-tank Evropské hodnoty je nevládní instituce, která prosazuje zvyšování politické kultury v České republice i na evropské úrovni.

-
- Studie představuje význam principu subsidiarity, právní rámec pro jeho kontrolu a další důležité aspekty tohoto principu pro proces evropské integrace.
 - Studie dále monitoruje kontrolu principu subsidiarity národními parlamenty v kontextu Lisabonské smlouvy, a to jak v rámci tzv. politického dialogu, tak i v rámci mechanismu včasného varování.
 - Porovnání aktivity jednotlivých národních parlamentů v oblasti kontroly subsidiarity je založeno na počtu odůvodněných stanovisek v rámci mechanismu včasného varování a stanovisek v rámci politického dialogu.
 - Výsledky ukazují, že mezi jednotlivými parlamenty jsou značné rozdíly v aktivitě jak v rámci politického dialogu, tak v rámci mechanismu včasného varování.
 - Český parlament (tedy obě jeho komory) je v počtu zaslaných odůvodněných stanovisek mírně podprůměrný, nicméně mezi zeměmi V4 je po polském parlamentu druhým nejaktivnějším.
 - V počtu stanovisek v rámci politického dialogu je výrazný rozdíl mezi Senátem a Poslaneckou sněmovnou, přičemž Senát ČR je nejaktivnější komorou ze všech komor národních parlamentů. Český parlament je také jako celek nejaktivnějším ze všech národních parlamentů.

1. Úvod

Rozsah kompetencí institucí EU je často diskutovaným tématem. Na jedné straně stojí odpůrci hlubší integrace volající po silnějších národních státech. Vůči nim se vymezují stoupenci prohlubující se integrace. Samozřejmě, s rozsahem pravomocí EU je úzce spojená i otázka demokratické kontroly, na které jsou postaveny základy všech členských zemí EU a demokracie obecně. V kontextu těchto skutečností přináší Lisabonská smlouva (LS) změny, které reagují na tyto výtky, a to zejména v oblasti kontroly dodržování principu subsidiarity, jehož cílem je to, aby se problémy řešily co nejefektivněji a nejbližší k občanům Unie. Změny, které přináší, se týkají zejména role národních parlamentů, jejich možnosti kontrolovat princip subsidiarity a prosazování jejich požadavků na půdě EU. Následující text poskytuje přehled konkrétních změn, které přinesla LS v oblasti kontroly subsidiarity, jak mohou národní parlamenty ovlivňovat rozhodovací proces Unie a které parlamenty jsou neaktivnější v této kontrole prostřednictvím mechanismu včasného varování. Následující text je členěn na dvě části. První objasňuje fungování mechanismu včasného varování a jeho využití národními parlamenty v podobě tzv. žlutých karet. Druhá část je věnována porovnání aktivity jednotlivých parlamentů v oblasti kontroly subsidiarity – tedy zasílání odůvodněných stanovisek a využívání možnosti zasílání stanovisek v rámci politického dialogu, tedy podílení se na tvorbě evropské legislativy.

2. Definice principu subsidiarity

Fungování principu subsidiarity je definováno v článku 5, bodu 3 Smlouvy o Evropské unii (SEU): „Podle zásady subsidiarity jedná Unie v oblastech, které nespadají do její výlučné pravomoci, pouze tehdy a do té míry, pokud cílů zamýšlené činnosti nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy na úrovni ústřední, regionální či místní, ale spíše jich, z důvodu jejího rozsahu či účinků, může být lépe dosaženo na úrovni Unie.“^[1] Mimo samotné SEU definuje používání zásady subsidiarity a roli národních parlamentů též Protokol o používání zásad subsidiarity a proporcionality.

Myšlenka, která stojí za vznikem tohoto principu, je vcelku prostá – rozhodnutí by měla být přijímána co nejbližší k občanům EU. Tento mechanismus přijímání rozhodnutí by měl zabezpečit větší legitimitu a efektivitu Unie a stanovit nejvhodnější míru intervence v oblastech pravomocí sdílených mezi institucemi EU a členskými státy.^[2] To znamená, že rozhodnutí by se měla přijímat na unijní úrovni jen v případě, že je to efektivnější než na národní, regionální nebo lokální úrovni. Z výše uvedených důvodů lze považovat princip subsidiarity za jeden z klíčových principů fungování EU.

Princip subsidiarity také úzce souvisí s často zmiňovaným demokratickým deficitem Unie a demokratickým dohledem nad jejími institucemi. Slabá demokratická kontrola evropských institucí je přitom velice diskutovaným tématem a na její nedostatek poukazují především kritici EU a jejího demokratického deficitu. Právě kontrola subsidiarity prostřednictvím mechanismu včasného varování národními parlamenty by měla zabezpečit demokratickou kontrolu a ulehčit její vykonávání národním parlamentům, které tak mohou přesouvat své požadavky na půdu EU.

3. Mechanismus pro kontrolu subsidiarity

Již od září 2006 existovala praxe, jejímž cílem bylo zvýšit zapojení národních parlamentů do záležitostí EU a která byla součástí tzv. politického dialogu mezi Evropskou komisí (EK) a národními parlamenty. Podle této praxe EK zasílala jednotlivým národním parlamentům členských států legislativní návrhy, podklady ke konzultacím (např. zelené a bílé knihy, sdělení), roční legislativní program a veškeré další dokumenty legislativního plánování nebo politické strategie.^[3] Následně se tato zažitá praxe institucionalizovala do legislativy, a to v podobě Protokolu č. 1 SEU a Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii a Protokolu č. 2 stanovujícího povinnost EK, Rady a Evropského parlamentu (EP) zasílat návrhy legislativních aktů ^[4] národním parlamentům členských států. EK jim zároveň zasílá i své ostatní výše zmíněné dokumenty. Kromě toho Protokol č. 1 definuje meziparlamentní spolupráci a roli Konference parlamentních výborů pro evropské záležitosti (COSAC).^[5] Cílem působení COSAC je především podporovat spolupráci mezi národními parlamenty a vzájemné předávání zkušeností, informací a osvědčených postupů. Tato spolupráce by měla posílit jejich vliv v legislativním a rozhodovacím procesu EU.

Jednou z nejvýznamnějších změn, které přinesla Lisabonská smlouva, je mechanismus, který umožňuje všem národním parlamentům vydávat odůvodněné stanovisko v případě podezření z porušování zásady subsidiarity ze strany institucí EU. Podle Protokolu č. 2 o používání zásad subsidiarity a proporcionality by měla EK před předložením legislativního aktu vést rozsáhlé konzultace s ohledem na dodržování zásad subsidiarity a proporcionality. Zároveň EK postupuje návrhy legislativních aktů národním parlamentům členských států. Zajímavým rozdílem oproti úpravě subsidiarity v předešlých smlouvách je fakt, že LS zmiňuje vedle národní také regionální úroveň vládnutí, jak jsem zmínil výše. Toto rozdělení pravomocí dále upřesňuje rezoluce EP, která vybízí národní parlamenty ke konzultacím kontroly subsidiarity rovněž s regionálními parlamenty, případně aby braly v úvahu též lokální úroveň. Tato kontrola by tedy podle EP měla být ideálně prováděna na všech úrovních a evropské instituce by se jí měly podřizovat.^[6]

Za nejdůležitější součást systému včasného varování můžeme považovat odůvodněná stanoviska. Ta jsou vydávána k návrhům legislativních aktů EU národními parlamenty, resp. jejich komorami, pokud se domnívají, že došlo k porušení zásady subsidiarity. Odůvodněné stanovisko musí obsahovat důvod, proč se daný národní parlament, resp. jeho komora, domnívá, že k takovému porušení došlo. Národní parlamenty mají osmitýdenní lhůtu na zasílání odůvodněných stanovisek ode dne zaslání legislativního aktu jednotlivým parlamentům ve všech úředních jazycích EU. Odůvodněné stanovisko národní parlament zasílá předsedovi EK, EP a Rady. Když legislativní návrh pochází od skupiny členských států, Soudního dvora, Evropské centrální banky nebo Evropské investiční banky, posílá předseda Rady odůvodněné stanovisko také těmto institucím.^[7]

Jakým způsobem daná odůvodněná stanoviska ovlivní další legislativní proces EU, závisí na jejich počtu. V protokolu o používání zásady subsidiarity je jasně definováno, kolik hlasů z celkového počtu je potřeba k tomu, aby byla přezkoumána kompatibilita daného návrhu s principem subsidiarity. Jedná se o tzv. udělení žluté nebo oranžové karty. Každý národní parlament má dva hlasy, v případě, že národní parlament má dvě komory, každá z nich má jeden hlas. Celkový počet hlasů je 56 a pro udělení tzv. **žluté karty** je zapotřebí nejméně jedné třetiny všech hlasů, resp. jedné čtvrtiny, když se

jedná o návrh legislativního aktu předloženého na základě článku 76 SFEU a týkajícího se prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Po přezkoumání se daná instituce, která návrh podala (EK, EP, Soudní dvůr, ECB, Evropská investiční banka nebo skupina členských států), rozhodne, zda návrh stáhne, pozmění nebo zachová v původním znění. Toto rozhodnutí musí být taktéž argumentačně podloženo.

Pokud odůvodněná stanoviska představují alespoň prostou většinu hlasů přidělených národním parlamentům, uděluje se tzv. **oranžová karta** a návrh legislativního aktu musí být přezkoumán. Rozhodne-li se EK, že návrh zachová v původním znění, musí toto rozhodnutí odůvodnit a předložit ho spolu s odůvodněnými stanovisky národních parlamentů legislativním orgánům EU, tj. EP a Radě, které posoudí jejich opodstatněnost. V případě, že prostá většina poslanců EP nebo 55 % členů Rady rozhodne, že daný legislativní návrh není v souladu se zásadou subsidiarity, musí být daný návrh stažen. Protokol č. 2 v článku 8 definuje rovněž pravomoc Soudního dvora EU rozhodovat o žalobách, které se týkají porušení zásady subsidiarity.^[8]

Protokol č. 1 definuje také tzv. červenou kartu, která může být použita v případě, hodlá-li Evropská rada (ER) rozhodnout, že v určité oblasti nebo v určitém případě, kde rozhoduje Rada jednomyslně, umožní Radě napříště rozhodovat kvalifikovanou většinou, nebo že v určité oblasti, kde jsou legislativní akty přijímány zvláštním legislativním postupem, bude napříště platit pro přijímání těchto aktů řádný legislativní postup. Pro přijetí takového rozhodnutí musí Evropská rada hlasovat jednomyslně a nutný je také souhlas EP. V tomto případě musí být národní parlamenty informovány o iniciativě Evropské rady šest měsíců před zmiňovaným rozhodnutím.^[9] „*Toto rozhodnutí se nemůže týkat oblastí souvisejících s vojenstvím nebo obranou. Stanoví-li Smlouva o fungování Evropské unie, že Rada přijímá legislativní akty zvláštním legislativním postupem, může Evropská rada přijmout rozhodnutí, kterým umožní přijímat tyto akty řádným legislativním postupem.*“^[10] Takové rozhodnutí může kterýkoliv národní parlament v lhůtě šesti měsíců pomocí tzv. červené karty vetovat, a zabránit tím jeho přijetí.

Fungování principu subsidiarity však není bezproblémové. Národní parlamenty EK často vytýkají, že chápe princip subsidiarity v jeho nejužším významu. Nepomáhá tomu ani nejasná definice subsidiarity v Lisabonské smlouvě a zpožděné zasílání stanovisek Komise národním parlamentům v reakci na jejich odůvodněná stanoviska.^[11] K této kritice se připojují i čeští senátoři z Výboru pro záležitosti EU, kteří navíc považují odpovědi EK za velmi vágní.^[12]

4. Použití „žluté karty“

Žlutá karta byla zatím uplatněna jen dvakrát. V prvním případě se jednalo o návrh EK na nařízení Rady o výkonu práva na kolektivní akci v rámci svobody usazování a volného pohybu služeb. [13] Svoje pochybnosti ohledně dodržování zásady subsidiarity vyjádřilo celkem 12 komor národních parlamentů, což představovalo 19 hlasů. Daný návrh byl následně prošetřen Komisí. Ačkoliv EK porušení zásady subsidiarity nepotvrdila, návrh byl nakonec stažen. [14] EK svoje rozhodnutí odůvodnila tím, že je vzhledem k vyjádřeným obavám, stavu jednání a celkové kontroverznosti návrhu lepší návrh stáhnout.

Podruhé byla žlutá karta použita v případě návrhu Komise na nařízení Rady o zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce. [15] V tomto případě bylo potřeba jen 14 hlasů (1/4), jelikož se návrh týkal oblasti svobody, bezpečnosti a práva. Odůvodněná stanoviska zaslalo 14 komor národních parlamentů, což představovalo 18 hlasů. EK po přezkoumání návrhu opět došla k závěru, že k porušení zásady subsidiarity nedošlo. Jak ale uvádí Výroční zpráva za rok 2014 o vztazích Komise s vnitrostátními parlamenty, toto rozhodnutí vyvolalo jejich odpor a v roce 2014 deset z nich svoje stanoviska zaslalo znovu. EK dále vytýkaly, že odůvodnění, proč se rozhodla návrh zachovat, zasílala až po samotném rozhodnutí návrh zachovat. [16]

5. Porovnání aktivity jednotlivých národních parlamentů členských států EU

Následující porovnání aktivity jednotlivých národních parlamentů je provedené na základě počtu odůvodněných stanovisek a stanovisek v rámci politického dialogu, které zaslaly jednotlivé komory národních parlamentů. Odůvodněná stanoviska a stanoviska v rámci politického dialogu samozřejmě nejsou jedinou možností národních parlamentů, jak vyjadřovat požadavky a pochybnosti o možném porušování principu subsidiarity ze strany institucí EU. Nicméně odůvodněná stanoviska jsou nejdůležitějším nástrojem národních parlamentů k prosazování jejich práv v rámci politického systému EU a dodržování rozdělení pravomocí mezi institucemi EU a národními parlamenty. Stanoviska, která zasílají národní parlamenty v rámci politického dialogu, jsou nejefektivnějším způsobem, jak mohou národní parlamenty měnit návrhy legislativních aktů a podílet se tak na formování unijní legislativy. Kromě odůvodněných stanovisek a stanovisek existují i další nástroje, kterými národní parlamenty mohou komunikovat své požadavky a hlídat dodržování principu subsidiarity a které nejsou v této studii zahrnuty, jedná se například o výměnu informací. Tato studie taktéž nezahrnuje tzv. veto, jelikož ještě nebylo použito.

Celkový počet odůvodněných stanovisek a stanovisek v rámci politického dialogu zaslaných vnitrostátními parlamenty je uvedený v následujících dvou tabulkách (Tabulka č. 1 a č. 2). Data jsou za období (od 1. 1. 2007 pro Tabulku č. 2, resp. od 1. 12. 2009 pro Tabulku č. 1, do 23. 10. 2015) od začátku fungování politického dialogu, kdy parlamenty začaly zasílat svá stanoviska k návrhům legislativních aktů a dalším dokumentům vydávaným institucemi EU. To znamená ještě před vstoupením LS v platnost. Následující tabulky byly vypracovány na základě dat z IPEX a jsou platné

k 23. říjnu 2015.^[17] Poslední odůvodněné stanovisko, které je započítané v těchto datech, bylo zasláno Poslaneckou sněmovnou ČR 14. října 2015. Toto odůvodněné stanovisko napadlo v současnosti tolik diskutovaný návrh na zavedení krizového mechanismu na přerozdělení uprchlíků.^[18]

6. Odůvodněná stanoviska v rámci mechanismu včasného varování

Data analyzovaná v této sekci jsou za období od 1. 12. 2009 do 23. 10. 2015. Celkově bylo do konce sledovaného období vydáno všemi komorami vnitrostátních parlamentů 323 odůvodněných stanovisek. Jednoznačně neaktivnějším v zasílání odůvodněných stanovisek je Švédský parlament (Riksdag), který celkově vydal 52 stanovisek. Naopak mezi nejméně aktivní patří Chorvatský parlament, Estonský parlament, maďarské Národní shromáždění a obě komory slovinského parlamentu. Je třeba připomenout, že u chorvatského parlamentu je nízké číslo stanovisek ovlivněné pozdějším vstupem Chorvatska do EU. V průměru vychází na jednu komoru vnitrostátního parlamentu zhruba 8 odůvodněných stanovisek.^[19] Medián je nižší a představuje 5 odůvodněných stanovisek na jednu komoru parlamentu. Ovšem tento pohled je do jisté míry zkreslující, neboť bikamerální parlamenty oproti unikamerálním jako celek znevýhodňuje, protože rozděluje počet zaslaných stanovisek mezi dvě komory. Když vezmeme v úvahu celkový počet odůvodněných stanovisek, která vydal národní parlament jako celek bez ohledu na to, kterou komorou byla vydána, získáme průměr 11,54 odůvodněných stanovisek na jeden vnitrostátní parlament. Medián v takovém případě představuje 8 odůvodněných stanovisek.

Z tohoto pohledu se Parlament ČR jeví jako mírně podprůměrný, přičemž počet odůvodněných stanovisek odeslaných parlamentem ČR koresponduje s mediánem. V porovnání se zeměmi V4 je parlament ČR v počtu odůvodněných stanovisek na druhém místě. Mezi zeměmi V4 jednoznačně dominuje polský parlament, jehož komory zaslaly 27 odůvodněných stanovisek, což představuje třetí nejvyšší číslo v celé EU. Naopak maďarské Národní shromáždění odeslalo jenom jedno odůvodněné stanovisko a Národní rada SR o tři méně než obě české komory dohromady, tedy 5.

Z uvedených dat taktéž není možné odvodit žádnou korelaci např. mezi počtem obyvatel země a počtem odůvodněných stanovisek. Za prozkoumání by možná stál vztah mezi počtem odůvodněných stanovisek a faktem, jak dlouho je daná země členem EU. Počty odůvodněných stanovisek nových členských zemí, s výjimkou Polska, se totiž na první pohled jeví v porovnání s ostatními zeměmi nižší. Cílem tohoto textu však nebylo zkoumat jednotlivé proměnné, které ovlivňují počet odůvodněných stanovisek, a nebyl proto prostor pro takovou analýzu, neboť je to rozsahem téma na vlastní studii.

Jak uvádí Výroční zpráva EK za rok 2014 o subsidiaritě a proporcionalitě, až do roku 2014 existoval stoupající trend, co se týče počtu odůvodněných stanovisek. V roce 2014 byl zaznamenán oproti roku 2013 výrazný pokles, samotná EK však tento pokles přisuzuje snížení počtu legislativních návrhů ze strany EK z důvodu konce funkčního období EK.^[20]

Tabulka 1: Počet odůvodněných stanovisek [21]

Členská země	Počet odůvodněných stanovisek – první komora parlamentu	Počet odůvodněných stanovisek – druhá komora parlamentu	Parlament jako celek
Česká republika	4 (Poslanecká sněmovna)	4 (Senát)	8
Belgické království	4 (Sněmovna reprezentantů)	2 (Senát)	6
Bulharská republika	3 (Národní shromáždění)	-	3
Dánské království	9 (Dánský parlament)	-	9
Estonská republika	1 (Estonský parlament)	-	1
Finská republika	3 (Finský parlament)	-	3
Francouzská republika	3 (Národní shromáždění)	21 (Senát)	24
Helénská republika	3 (Řecký parlament)	-	3
Holandské království	21 (Sněmovna reprezentantů)	17 (Senát)	38
Chorvatská republika	1 (Chorvatský parlament)	-	1
Irsko	5 (Oireachtas) [22]	-	5
Italská republika	5 (Poslanecká sněmovna)	10 (Senát)	15
Kyperská republika	5 (Sněmovna reprezentantů)	-	5
Litevská republika	10 (Seimas)	-	10
Lotyšská republika	2 (Saeima)	-	2
Lucemburské velkovévodství	15 (Poslanecká sněmovna)	-	15
Maďarsko	1 (Maďarské Národní shromáždění)	-	1
Maltská republika	8 (Sněmovna reprezentantů)	-	8
Německá spolková republika	3 (Bundestag)	10 (Bundesrat)	13
Polská republika	14 (Sejm)	13 (Senát)	27
Portugalská republika	3 (Shromáždění republiky)	-	3
Rakouská republika	3 (Národní rada)	15 (Federální rada)	18
Rumunsko	5 (Poslanecká sněmovna)	4 (Senát)	9
Slovenská republika	5 (Národní rada)	-	5
Slovinská republika	1 (Národní shromáždění)	0 (Národní rada)	1
Spojené království Velké Británie a Severního Irska	15 (Dolní sněmovna)	7 (Sněmovna lordů)	22
Španělské království	16 (Cortes Generales) [23]	-	16
Švédské království	52 (Švédský parlament)	-	52

7. Stanoviska v rámci politického dialogu

Od 1. 1. 2007 k 23. 10. 2015 bylo celkově národními parlamenty zasláno 1 344 stanovisek v rámci politického dialogu. V zasílání stanovisek je nejaktivnější Parlament ČR. Je ovšem potřeba poukázat na zásadní rozdíl v počtu stanovisek zaslaných Senátem a Poslaneckou sněmovnou. Průměrná hodnota zaslaných stanovisek na jeden vnitrostátní parlament (bez ohledu na to, či se jedná o unikamerální nebo bikamerální parlament) je 48 stanovisek. Medián je ovšem značně nižší, na jeden parlament vychází jenom 15 stanovisek. To poukazuje na výrazný rozdíl mezi jednotlivými parlamenty. Např. počty stanovisek zaslaných třemi nejaktivnějšími parlamenty (českým, portugalským a rumunským) tvoří více než polovinu všech stanovisek. Výrazně vyčnívá také Německo se 154 stanovisky. Na druhou stranu můžeme pozorovat větší skupinu národních parlamentů, které za celé období zaslaly méně než 10 stanovisek. Tři parlamenty dokonce zaslaly jenom po jednom stanovisku, jmenovitě se jedná o bulharský, lotyšský a maltský parlament.

V případě, že chceme porovnat jednotlivé komory parlamentů, je nejaktivnější Senát ČR s 267 stanovisky. Průměr v tomto případě představuje 34,46 stanoviska na jednu komoru. Když vezmeme do úvahy medián, který představuje 13 stanovisek, tak se v takovém porovnání jeví též Poslanecká sněmovna ČR s 16 stanovisky poměrně aktivní.

V porovnání s ostatními zeměmi V4 je český parlament jednoznačně nejaktivnější. Propastný rozdíl je zejména mezi českým na jedné straně a slovenským (6 stanovisek) či maďarským parlamentem (5 stanovisek) na straně druhé. Je však potřeba zdůraznit, že rozdíl mezi Poslaneckou sněmovnou a ostatními parlamenty V4 tak výrazný není a s oběma komorami polského parlamentu (13 a 14 stanovisek) je porovnatelný.

Tabulka 2: Počet stanovisek v rámci politického dialogu^[24]

Členská země	Počet stanovisek – první komora parlamentu	Počet stanovisek – druhá komora parlamentu	Parlament jako celek
Česká republika	16 (Poslanecká sněmovna)	267 (Senát)	283
Belgické království	24 (Sněmovna reprezentantů)	6 (Senát)	30
Bulharská republika	1 (Národní shromáždění)	-	1
Dánské království	26 (Dánský parlament)	-	26
Estonská republika	2 (Estonský parlament)	-	2
Finská republika	3 (Finský parlament)	-	3
Francouzská republika	16 (Národní shromáždění)	13 (Senát)	29
Helénská republika	15 (Řecký parlament)	-	15
Holandské království	11 (Sněmovna reprezentantů)	27 (Senát)	38
Chorvatská republika	5 (Chorvatský parlament)	-	5
Irsko	11 (Oireachtas) ^[25]	-	11
Italská republika	25 (Poslanecká sněmovna)	45 (Senát)	70
Kyperská republika	5 (Sněmovna reprezentantů)	-	5
Litevská republika	3 (Seimas)	-	3
Lotyšská republika	1 (Saeima)	-	1
Lucemburské velkovévodství	12 (Poslanecká sněmovna)	-	12
Maďarsko	5 (Maďarské Národní shromáždění)	-	5
Maltská republika	1 (Sněmovna reprezentantů)	-	1
Německá spolková republika	11 (Bundestag)	143 (Bundesrat)	154
Polská republika	13 (Sejm)	24 (Senát)	37
Portugalská republika	217 (Shromáždění republiky)	-	217
Rakouská republika	33 (Národní rada)	51 (Federální rada)	84
Rumunsko	180 (Poslanecká sněmovna)	3 (Senát)	183
Slovenská republika	6 (Národní rada)	-	6
Slovinská republika	5 (Národní shromáždění)	0 (Národní rada)	5
Spojené království Velké Británie a Severního Irska	1 (Dolní sněmovna)	18 (Sněmovna lordů)	19
Španělské království	15 (Cortes Generales) ^[26]	-	15
Švédské království	84 (Švédský parlament)	-	84

8. Závěr

Národní parlamenty ve všeobecnosti uvítaly nové možnosti, které jim přinesla LS. Samozřejmě, došlo k neshodám ve výkladu principu subsidiarity a systému včasného varování mezi EK a národními parlamenty, ale početnost, s jakou národní parlamenty využívají odůvodněná stanoviska a stanoviska v rámci politického dialogu, naznačuje, že si tento systém kontroly evropských institucí osvojily. Je proto možné považovat dané změny za pozitivní, jelikož přispěly k většímu zapojení národních parlamentů, které už jen svým působením zvyšují legitimitu evropských institucí a zabezpečují jejich demokratickou kontrolu. V textu bylo možné najít porovnání jednotlivých parlamentů a jejich komor v oblasti kontroly subsidiarity (počet zaslaných odůvodněných stanovisek) a celkovém podílení se na rozhodovacím procesu EU (počet stanovisek v rámci politického dialogu). Český parlament je v porovnání počtu zasílaných odůvodněných stanovisek mírně podprůměrný, ale v porovnání s aktivitou ostatních zemí V4 vychází po polském parlamentu jako druhý nejaktivnější, přičemž obě komory českého parlamentu vydaly shodně po 4 odůvodněných stanoviscích. Značné rozdíly můžeme naopak pozorovat v počtu stanovisek v rámci politického dialogu, kde je Senát ČR nejaktivnější komorou ze všech komor vnitrostátních parlamentů EU, zatímco Poslanecká sněmovna je výrazně méně aktivní. Nicméně i v jejím případě je počet vydaných stanovisek stále nad úrovní mediánu. Porovnání národních parlamentů poukazuje na skutečnost, že v jejich aktivitě jsou výrazné rozdíly, přičemž některé z nich nevykazují téměř žádnou aktivitu. Tyto rozdíly nejsou jen mezi samotnými parlamenty, ale taktéž mezi jejich komorami. Každopádně, závěrem můžeme konstatovat, že český parlament patří mezi ty aktivnější, a zejména Senát je velmi aktivní v počtu stanovisek zaslaných v rámci politického dialogu.

Reference

- [1] Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, (2010/C 83/01), článek 5, odst. 3.
- [2] Gracia Vara Arribas a Delphine Bourdin, „What Does the Lisbon Treaty Change Regarding Subsidiarity within the EU Institutional Framework?“ *eipascope*, 2012/02.
- [3] Evropská Komise, „Politický dialog“, [citované 22. 10. 2015] http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/relations/relations_other/npo/political_dialogue_cs.htm#protocol1
- [4] Návrh legislativního aktu je návrh Komise, podnět skupiny členských států, podnět Evropského parlamentu, žádost Soudního dvora, doporučení Evropské centrální banky a žádost Evropské investiční banky za účelem přijetí legislativního aktu. (Protokol o používání zásad proporcionality a subsidiarity, článek 3.)
- [5] Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, (2010/C 83/01), Protokol č. 1.
- [6] European Parliament Resolution of 13 September 2012 on the 18th report on Better legislation – Application of the principles of subsidiarity and proportionality, (2010) ([2011/2276\(INI\)](http://www.europarl.europa.eu/press.do?cid=1234567890)).
- [7] Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, (2010/C 83/01), Protokol č. 2.
- [8] Ibid.
- [9] Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, (2010/C 83/01), článek 48, odst. 7.
- [10] Ibid.
- [11] Výroční zpráva EK za rok 2014 o vztazích EK s vnitrostátními parlamenty, COM(2015) 316 final, 2. 7. 2015.
- [12] Senát Parlamentu České republiky, Výbor pro záležitosti Evropské unie, (2015), zápis ze 17. schůze výboru konané dne 7. října 2015, dostupné z: http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=77723&id_var=65357
- [13] Návrh EK na nařízení Rady o výkonu práva na kolektivní akci v rámci svobody usazování a volného pohybu služeb: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012PC0130>
- [14] Official Journal of the European Union (C 109/7), Withdrawal of obsolete Commission Proposals (2013/C 109/04).
- [15] Návrh EK na nařízení Rady o zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce: <http://eur->

lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013PC0534&rid=1

[16] Výroční zpráva EK za rok 2014 o vztazích EK s vnitrostátními parlamenty, COM(2015) 316 final, 2. 7. 2015.

[17] Data dostupná na stránce IPEX: The platform for EU Interparliamentary Exchange, <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/search.do>

[18] Celé znění návrhu EP a Rady: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11843-2015-INIT/en/pdf>

[19] Přesný údaj: 8,28 – zaokrouhleno na dvě desetinná místa.

[20] Výroční zpráva EK za rok 2014 o subsidiaritě a proporcionalitě, COM(2015) 315 final, 2. 7. 2015.

[21] Tabulka vypracovaná na základě dat z IPEX: The platform for EU Interparliamentary Exchange, <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/search.do>

[22] Údaj za celý Irský národní parlament (Oireachtas), který je složen ze dvou komor: Dáil Éireann (Sněmovna) a Seanad Éireann (Senát).

[23] Údaje za obě komory Generálních kortesů (Kongres poslanců a Senát).

[24] Tabulka vypracovaná na základě dat z IPEX: The platform for EU Interparliamentary Exchange, <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/search.do>

[25] Údaj za celý Irský národní parlament (Oireachtas), který je složen ze dvou komor: Dáil Éireann (Sněmovna) a Seanad Éireann (Senát).

[26] Údaje za obě komory Generálních kortesů (Kongres poslanců a Senát).

© **Evropské hodnoty z.s. 2016**

Think-tank Evropské hodnoty je nevládní instituce, která prosazuje zvyšování politické kultury v České republice i na evropské úrovni.

Politikům předkládáme odborná doporučení a systematicky sledujeme a hodnotíme jejich práci. Za základní prvky vysoké politické kultury považujeme aktivní občany, zodpovědné politiky a soudržnou společnost, která sdílí hodnoty svobody a demokracie.

Od roku 2005 se jako nevládní nezisková organizace, která není spojena s žádnou politickou stranou, věnujeme výzkumné a vzdělávací činnosti. Vedle vydávání odborných publikací a komentářů pro média, pořádáme konference, semináře a školení pro odbornou i širší veřejnost. Na svých akcích zprostředkováváme dialog mezi politiky, odborníky, novináři, podnikateli i studenty.

POLITICKÁ KULTURA • ČESKO V EVROPSKÉ UNII • VNITŘNÍ BEZPEČNOST

THINK-TANK EVROPSKÉ HODNOTY

Vlkova 36, 130 00 Praha 3

info@evropskehodnoty.cz

www.evropskehodnoty.cz

facebook.com/Evropskehodnoty